

Δ. ΚΟΥΣΕΛΑΣ

Πρόεδρος Ο.Τ.Ο.Ε.

Κύριε Πρόεδρε της Ε.Φ.Ρ.Ρ. και της ΑΔΕΔΥ, αγαπητοί προσκεκλημένοι, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, θέλω αρχικά, ως οικοδεσπότης, να πω ότι αποτελεί για μας εξαιρετική τιμή η συμμετοχή σας στην σημερινή διημερίδα και ιδιαίτερα των ξένων προσκεκλημένων μας, γιατί με τους Έλληνες έχουμε τη δυνατότητα, πολύ συχνά, να ανταλλάσουμε τις απόψεις μας.

Εκείνο που θέλω να πω, ξεκινώντας τη σύντομη παρέμβασή μου, είναι ότι για μας, για την ΟΤΟΕ, το τοπίο, όσον αφορά το περιεχόμενο και τη λειτουργία της επικουρικής ασφάλισης και των Επικουρικών Ταμείων, δεν είναι ομιχλώδες, είναι καθαρό.

Και πιστεύω ότι η διήμερη διαδικασία, η οποία θα ακολουθήσει, θα δώσει τη δυνατότητα να κάνει αυτό το τοπίο καθαρό και σε εκείνους που, ίσως, δεν το έχουν μέχρι σήμερα.

Κυρίες και κύριοι, είναι γνωστό ότι η κοινωνική ασφάλιση αναπτύχθηκε στην Ελλάδα αποσπασματικά και χωρίς μακροχρόνιο σχεδιασμό. Η αντιμετώπιση των αναγκών στο χώρο της κοινωνικής ασφάλισης, ήταν εξίσου περιστασιακή, όπως περιστασιακά αναπτύχθηκε και το θεσμικό πλαίσιο για την κοινωνική προστασία.

Αυτό που χαρακτηρίζει την εξέλιξη της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, είναι ότι αναπτύσσεται πολύ αργότερα, σε σχέση με την κοινωνική ασφάλιση στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν καλύπτει, μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980 το σύνολο των εργαζομένων.

Άλλα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, είναι η αποδυνάμωση των κεφαλαιοποιητικών της στοιχείων, η απουσία προγραμματισμένης συγκρότησής της, οι ανισότητες, τα ελλείμματα, το χαμηλό επίπεδο παροχών και η μεγάλη πολυδιάσπαση των ταμείων.

Με άλλα λόγια, έχουμε ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, που διακρίνεται από ελλείμματα στην οικονομική και κοινωνικο-ασφαλιστική σφαίρα, με την αναντιστοιχία μεταξύ των αναγκών του πληθυσμού και του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η πολλαπλότητα, εξάλλου, των ταμείων βασίζεται, είτε στην επαγγελματική ομάδα, είτε στο είδος της παροχής. Υπάρχουν ταμεία δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που λειτουργούν αυτόνομα και αυτοδιαχειριζόμενα, ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Στη χώρα μας, υπάρχουν συνολικά 236 ταμεία παροχής υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης. Από τα οποία 28 ταμεία κύριας ασφάλισης, 56 ταμεία επικουρικής ασφάλισης, 22 ταμεία ασθενείας, 77 ταμεία πρόνοιας, 50 ταμεία αλληλοβοηθείας και 3 φορείς παροχής υπόλοιπων υπηρεσιών, ο ΟΑΕΔ, η Εργατική Κατοικία και η Εργατική Εστία.

Απ' αυτό το συνολικό αριθμό των 236 ταμείων, μόνο 15 ταμεία, 8 επικούρησης, 4 ασθενείας και 3 πρόνοιας, λειτουργούν ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, αυτόνομα και αυτοδιαχειριζόμενα.

Η παρατήρηση αυτή έχει τη δική της σημασία. Σημαίνει ότι, εκτός των άλλων στοιχείων κρίσης του συστήματος της κοινωνικής ασφάλισης, (ελλείμματα, χαμηλές παροχές, δημογραφικό), ένα ακόμα στοιχείο κρίσης αποτελεί ο μικρός αριθμός των αυτόνομων ταμείων και ο μεγάλος κρατικός έλεγχος του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Ο ασφυκτικός κρατικός έλεγχος του συστήματος, όπως εξελίχθηκε τα τελευταία 45 χρόνια, ιδιαίτερα μέσα από τον διορισμό των διοικήσεων των εν λόγω ταμείων, με την αφαιμάξη με πάρα πολλούς τρόπους, των αποθεματικών τους αποδείχτηκε ότι αποδυνάμωσε, σε σημαντικό βαθμό, τα κεφαλαιοποιητικά στοιχεία, καθώς και την οικονομική και κοινωνική ευρωστία των ταμείων.

Με βάση τις μελέτες που εμείς κάναμε, σαν ΟΤΟΕ, μόνο τα 5 ειδικά ταμεία στο χώρο των τραπεζών, κατά την περίοδο 1951-1991, λόγω της έλλειψης αυτοτελούς διαχείρισης των αποθεματικών τους με τον τρόπο που θα ήθελαν και του συγκεκριμένου τρόπου δέσμευσης που είχαν, απώλεσαν, σ' αυτή την περίοδο, 865 δις δρχ.

Η αυτονομία, διοικητική και διαχειριστική των ταμείων επικουρικής ασφάλισης, ασθενείας και πρόνοιας που έχουν και η νομική μορφή των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, είτε λειτουργούν σαν αλληλοβοηθητικά σωματεία, είτε ως ειδικοί λογαριασμοί, κατοχυρώνεται και προστατεύεται μέσα από μια σειρά τρόπους.

Δε θέλω να σας κουράσω με νούμερα, έχουμε εκδόσει το λεγόμενο μωβ βιβλιαράκι, στο οποίο αναφερόμαστε στα ζητήματα εκείνα που κατοχυρώνουν την αυτονομία των ταμείων από το Σύνταγμα, τις Διεθνείς Συμβάσεις, τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς επίσης και από τη νομοθετική εξουσία.

Παρόλα αυτά, όπως ειπώθηκε, ο νόμος 2084/1992, αποπειράθηκε ατυχώς να παρέμβει σ' αυτά τα ταμεία, με την υπονόμηση και νόθευση της αυτόνομης λειτουργίας τους, καθώς και με την ένταξή τους στο πεδίο του κρατικού ελέγχου.

Η άποψή μας, η οποία εκτός των προαναφερομένων στοιχείων, στηρίζεται και σε γνωμοδοτήσεις έγκριτων νομικών της χώρας μας, είναι ότι ο νόμος 2084/92, δεν αφορά τα εν λόγω ταμεία και δε θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να τα αφορά.

Άλλωστε αυτός ήταν και ο λόγος που δεν εφαρμόστηκε και δεν μπορεί να εφαρμοστεί στα ταμεία που λειτουργούν στο χώρο των τραπεζών. Η μελέτη αυτών των ταμείων, είτε στο χώρο των τραπεζών, είτε στο χώρο των δημοσιογράφων, είτε και αλλού, ιδιαίτερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ακούσαμε πολλά σημαντικά πράγματα από τον κ.Μοντι και θα ακούσουμε και άλλα στην αυριανή διαδικασία από τους υπόλοιπους εκλεκτούς προσκεκλημένους μας, παίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας.

Καθώς τα ταμεία αυτά διαχειρίζονται αποταμιευμένα ποσά με μακροχρόνιες επενδυτικές προοπτικές, σχηματίζουν ένα τεράστιο απόθεμα κεφαλαίου, που διατίθεται για μια μεγαλύτερη ποικιλία επενδυτικών επιλογών.

Θέλω σήμερα εδώ, να σας πω ότι, μόνο αυτή τη στιγμή που μιλάμε τα 8 ταμεία, στο χώρο των τραπεζών, που λειτουργούν με τέτοια μορφή, έχουν διαθέσιμα πάνω από 250 δις δρχ.

Αυτά τα επικουρικά ταμεία, έχουν μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, πάγιες συμβατικές δαπάνες και τακτικά έσοδα. Μπορεί να κατέχουν διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια, επιτρέποντας έτσι στους συμμετέχοντες να έχουν όφελος από τη διαφοροποίηση, παρέχοντας το κεφάλαιο για εγχειρήματα υψηλότερου κινδύνου.

Έτσι στο μέλλον, η ενίσχυση της αυτονομίας και αυτοδιαχείρισης των επικουρικών ταμείων, καθώς και των ταμείων πρόνοιας, θα διευρύνει το περιεχόμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, αφού η διάρθρωση του χαρτοφυλακίου θα καθορίζει την αποδοτικότητα των περιουσιακών τους στοιχείων.

Επιπλέον η ενίσχυση της αυτονομίας των εν λόγω ταμείων, θα συμβάλλει στη βελτίωση της σχέσης εισφορών και μελλοντικών παροχών και ακούσαμε το χαρακτηριστικό παράδειγμα που έφερε στην ομιλία του ο κ.Μοντι σχετικά με το ζήτημα αυτό και το πόσο θα μπορούσαν να ωφεληθούν οι εισφορές.

Θα συμβάλλει επίσης στην απρόσκοπτη εισροή πόρων από τους εργοδότες και τους εργαζόμενους, οι οποίοι είναι εκείνοι, που με τις εισφορές τους, συγκροτούν τη κεφαλαιακή βάση αυτών των ταμείων.

Θα συμβάλλει στη θετική επίδραση των αγορών κεφαλαίων, όπως και στη διατήρηση στοιχείων αλληλεγγύης, δια μέσου της ανακατανομής του εισοδήματος των ασφαλισμένων και συνταξιούχων.

Ειδικότερα για τη χώρα μας. Η αυτονομία, αυτοδιοίκηση και αυτοδιαχείριση των επικουρικών και λοιπών ταμείων, υποστηρίζεται για τη διασφάλιση της λογιστικής τους ισορροπίας, της κεφαλαιοποιητικής τους λειτουργίας, της βιωσιμότητάς τους και της κοινωνικής αποτελεσματικότητάς τους, τα οποία ανατρέπονται συνεχώς από τις κρατικές παρεμβάσεις.

Υποστηρίζεται η αυτονομία για την αποκατάσταση του κράτους δικαίου, της κοινωνικής δικαιοσύνης, οι οποίες ανατρέπονται από την επιχειρούμενη αποξένωση των ασφαλισμένων και των εκπροσώπων τους, από τη δικαιούμενη ευθύνη της διοίκησης και διαχείρισης των εισφορών και της περιουσίας των εισφοροδοτούμενων ασφαλιστικών ταμείων.

Υποστηρίζεται για την ενίσχυση του διακριτού κοινωνικού ρόλου τους, με αποτέλεσμα η ανάπτυξή τους να εμποδίζει την υποκατάστασή τους από την ιδιωτική κερδοσκοπική ασφάλιση.

Υποστηρίζεται τέλος, η ύπαρξη της δυνατότητας αυτοτελούς επενδυτικής πολιτικής και ελεύθερης αξιοποίησης των περιουσιακών τους στοιχείων. Παράλληλα, ως Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου θα υφίστανται τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων ή των παραλείψεων της διοίκησής τους, για την παράβαση των διατάξεων των καταστατικών τους, από την αρμόδια δικαστική εξουσία.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί προσκεκλημένοι, για όλους αυτούς τους λόγους, που σας ανέπτυξα, το συνδικαλιστικό κίνημα των τραπεζοϋπάλληλων, αλλά και όλων των εργαζομένων στη χώρα μας, διεκδικεί, στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου για το ασφαλιστικό, την αυτοτέλεια των ταμείων επικούρησης και εφάπαξ, που θα λειτουργούν αυτόνομα και αυτοδιαχειριζόμενα σαν Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, με τη χρηματοδότηση και τη διοίκηση από τους εργαζόμενους και τους εργοδότες.

Στη βάση αυτής της στρατηγικής, είμαστε αντίθετοι με την άποψη της ένταξης των ταμείων επικουρικής ασφάλισης στα ταμεία κύριας σύνταξης. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι οι συμπληρωματικές παροχές επικούρησης και ασφάλισης, θα περιέλθουν στην ιδιωτική κερδοσκοπική ασφάλιση, δηλαδή στις ασφαλιστικές εταιρείες.

Το συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας μας, διεκδικεί την προαναφερόμενη προοπτική για την κοινωνική ασφάλιση, γιατί θεωρεί ότι η αυτονομία και η αυτοδιαχείριση των επικουρικών και των λοιπών ταμείων, αποτελεί σημαντική και μακράς πνοής συνεισφορά στο μέλλον του συστήματος της κοινωνικής προστασίας.

Όμως πρέπει να σημειώσω, ότι μια τέτοια προοπτική, απαιτεί ουσιαστικά τη διαμόρφωση ενός νέου θεσμικού

πλαisiού, συμβατού με την αυτοδιοίκηση και την αυτοδιαχείριση των επικουρικών και λοιπών ταμείων. Αφού προηγουμένως καταργηθούν οι σχετικές διατάξεις του νόμου 1902/90, του 1976/91, καθώς και του 2084/92.

Αυτή είναι η πρόκληση του 21ου αιώνα για την κοινωνική προστασία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενίσχυση του κοινωνικού τομέα ασφάλισης αποτελεί πρόκληση για μια δημοκρατική κοινωνία και όχι η επιδείνωση των παροχών και η συρρίκνωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Θα παρακαλέσω τον κ. Θ. Καρατζά, Πρόεδρο της Εθνικής Τράπεζας και της Ένωσης Τραπεζών, να τοποθετηθεί πάνω στο θέμα. Επειδή δεν κάνω σχολιασμό για το λόγο του κ. Δ. Κουσελά, δεν σημαίνει ότι συμφωνώ με αυτά που είπε.